

เม ณ ท ก เ ศ ร ษ ฐิ
ผู้ ใ จ บุ ญ (๕)

ถ้าหากว่าสรรพสัตว์พึงรู้ผลแห่งการจำแนกทาน
เหมือนอย่าง que พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้แสวงหาคุณอันใหญ่ตรัสแล้ว
รู้โดยวิธีที่พลนั้น เป็นผลใหญ่ไฉไร
สัตว์ทั้งหลายพึงกำจัดความตระหนี่อันเป็นมลทินเสีย
มีใจผ่องใส พึงให้ทานที่ให้แก่แล้วมีผลมาก

เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๒

ในสมรภูมิรบที่มากด้วยอันตรายนั้น ทหารเมื่ออยู่ในหลุมหลบภัยย่อมปลอดภัยจากอาวุธร้ายของศัตรูฉันใด ในสมรภูมิชีวิตที่มากด้วยความทุกข์นั้น ผู้มีใจหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายย่อมปลอดภัยจากทุกข์ทั้งปวงฉันนั้น ศูนย์กลางกายเป็นเสมือนหลุมหลบภัยของใจที่จะคอยป้องกันภัยจากปัญหา และอุปสรรคต่างๆ นานาในชีวิตที่เกิดขึ้นกับใจ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาใจให้หยุดนิ่ง ณ ภายในศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ และเมื่อใจหยุดนิ่ง กระแสแห่งความสุขความชุ่มเย็นภายใน จะหล่อเลี้ยงใจให้มีความสดชื่นเบิกบาน มีความสว่างไสว จนกระทั่งเห็นหนทางที่จะดำเนินเข้าไปสู่ภายใน ถึงพระรัตนตรัยได้อย่างแจ่มกระจ่าง ฉะนั้น ใจหยุดนิ่งจึงเป็นหลักสำคัญของชีวิต

พระลัมมะลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ทานสูตร ว่า

“ถ้าหากว่าสรรพสัตว์พึงรู้ผลแห่งการจำแนกทานเหมือนอย่าง que พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้แสวงหาคุณอันใหญ่ตรัสแล้ว รู้โดยวิธีที่ผลนั้น เป็นผลใหญ่ไซ้ร้ ลัทธิทั้งหลายพึงกำจัดความตระหนี่อันเป็นมลทินเสีย มีใจผ่องใส พึงให้ทานที่ให้แก่แล้วมีผลมาก”

การทำบุญให้ถูกหลักวิชาเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะการจะได้รับผลานิสงส์อันยิ่งใหญ่ไพศาลหรือไม่ั้น ต้องดูกันที่การ

เม ฒ น ท ก ศ ร ษ ฐ ี ผู้ จ ำ ญ (๕)

๔๒๓

ประกอบเหตุว่า ทำบุญถูกหลักวิชาหรือไม่ ทำบุญกับใคร และ เจตนาในการให้เป็นอย่างไร ในคัมภีร์ท่านได้กล่าวถึงเจตนาในการให้ทานของคนในโลกนี้ไว้หลายอย่างด้วยกัน

คือบางคนให้ทานเพราะชอบพอกัน บางคนให้ทาน เพราะความโลภ หวังจะได้ผลตอบแทน คือเมื่อให้ไปแล้ว ก็หวัง ว่า เขาจะให้ตอบแทนกลับมา บางคนให้ทานเพราะความโกรธ จึงให้ไปแบบประชดประชัน บางคนให้ทานเพราะความกลัว ถ้า ไม่ให้ก็กลัวเขาตีเดียน บางคนให้ทานเพราะนึกว่าบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เคยให้มา เคยทำกันมา ถ้าเราไม่ให้ก็จะเสีย ธรรมเนียมของวงศ์ตระกูล จึงให้ไปตามประเพณีกันอย่างนั้นเอง

บางคนให้ทานเพราะคิดว่า เมื่อเราให้ทาน กิตติศัพท์ อันงามย่อมพุ่งไป บางคนให้ทานเพราะคิดว่า เราให้ทานนี้แล้ว เมื่อตายไปจักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ บางคนให้ทานเพราะคิดว่า เมื่อเราให้ทานนี้ จิตใจจะผ่องใส ความเบิกบานใจ ความปิติ ปราโมทย์ใจ ย่อมเกิดขึ้นมาตามลำดับ บางคนให้ทานเพื่อ ปรับปรุงจิต โดยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น เพิ่มเติมใจที่พร่องให้เต็ม เป็นการสลัดความตระหนี่ออกจากใจ นี่เป็นเจตนาในการให้ อย่างย่อยๆ ของทายกทั้งหลายในโลกนี้ เวลาที่พวกเราให้ทานแล้ว ให้ลองถามตัวเองดูว่า เรามีเจตนาในการให้อย่างไรบ้าง

เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๔

บางท่านเมื่อทำบุญแล้ว มักจะบ่นว่า “ทำไม บุญถึงไม่
ส่งผลสักที” ก่อนอื่นเราต้องเข้าใจก่อนว่า การให้ผลของบุญ มี
ช่วงจังหวะเวลาของการให้ผล เหมือนกับการปลูกกล้วย เรา
ต้องรอเวลากระทั่งต้นกล้วยออกลูก เราจึงจะได้รับประทานผล
ของมัน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เมื่อเราได้ให้ทานแล้ว จะได้ความ
สบายใจในทันที เพราะการให้ทานมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสละ
ความตระหนี่ออกจากใจ เพื่อยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น เป็นก้าวแรก
ของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่ใช่ให้ทานเพื่อเพิ่มพูนความโลภ
หรือความหลง แต่เป็นการให้ที่ประกอบด้วยศรัทธา และปัญญา

เรามาดูตามเรื่องราวของผลบุญที่เกิดจากการให้ทาน
ของท่านเมณฑกเศรษฐีกันต่อ ท่านคือ ยอดวีรบุรุษแห่งทวยก
ทั้งหลายที่เอาชีวิตเป็นเดิมพันเพื่อให้ได้ทำทาน โดยยึดถือคุณ-
ธรรมเป็นใหญ่ ยอมสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต สละชีวิตเพื่อ
รักษาธรรมไว้ ท่านคือ บุคคลผู้ดำรงวงศ์ทานของบัณฑิตนัก-
ปราชญ์อย่างแท้จริง ผลบุญอันน่าอัศจรรย์จึงบังเกิดขึ้นกับท่าน
และครอบครัว

*แพะกายสิทธิ์ได้ดูแลกันผุดขึ้นที่หลังบ้านของท่าน
เศรษฐี และทุกคนในครอบครัวต่างได้สมบัติจักรพรรดิตักไม่พร่อง

๔๒๕

จึงทำให้ชื่อเสียงของท่านเศรษฐีเป็นที่เลื่องลือ ความทราบถึงพระเจ้าพิมพิสารราชาแห่งแคว้นมคธ พระองค์ประสงค์จะทราบถึงข้อเท็จจริง จึงรับสั่งให้มหาอำมาตย์ไปตรวจสอบ

มหาอำมาตย์รับพระบรมราชโองการแล้ว ก็ยกขบวนเสนา ๔ เหล่า เดินทางไปยังภัททิยนคร เมื่อไปถึงก็เข้าไปหาเมณฑกคหบดี เล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง และขอดูอานุภาพของท่านเศรษฐี เมณฑกเศรษฐีก็ไม่ขัดข้อง หลังจากชำระล้างร่างกายเสร็จแล้ว จึงสั่งให้คนงานทำฉางข้าวให้ว่างเปล่า แล้วนั่งอยู่นอกประตูฉาง แหวนดูเบื้องบน ท่อธารข้าวเปลือกได้ตกลงมาจากอากาศ จนเต็มฉาง มหาอำมาตย์เห็นเหตุอัศจรรย์เช่นนั้น ก็สรรเสริญว่า “บุญญาธิการของท่านเศรษฐี ข้าพเจ้าได้เห็นแล้ว ที่นี้ ข้าพเจ้าขอชมอานุภาพของภรรยาท่านบ้าง”

เมณฑกคหบดีจึงบอกภรรยาว่า “ถ้าเช่นนั้น เธอจงจัดเลี้ยงแก่เสนาทั้ง ๔ เหล่าให้อิ่มหน้าสำราญ” ขณะนั้น ภรรยาได้นั่งใกล้หม้อข้าวสุกเพียงใบเดียวกับหม้อแกงหม้อหนึ่งเท่านั้น แล้วตักอาหารแจกแก่เสนาทั้ง ๔ เหล่าด้วยมือของตัวเอง อาหารนั้นมิได้หมดสิ้นไปตลอดเวลาที่นางยังไม่ลุกไปจากที่ พวกเหล่าเสนาที่ยกขบวนกันมาจำนวนมาก ต่างก็อึดอร่อยในอาหารอันโอชะของนาง มหาอำมาตย์สรรเสริญว่า “ท่านคหบดี บุญญา-

เมณฑกเศรษฐีผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๖

นุภาพของภรรยาท่าน ข้าพเจ้าได้เห็นแล้ว ทีนี้ ขอชมบารมี
ของลูกชายท่านบ้าง”

เมณฑกคหบดีจึงบอกลูกชายว่า “เจ้าจงแจกหาปณะ
แก่เสนาทั้ง ๔ เหล่าเถิด” ลูกชายท่านคหบดีถือถุงเงินหนึ่งพัน
หาปณะเพียงถุงเดียวเท่านั้น แจกอยู่ครึ่งค่อนวัน ก็ไม่หมดถุง
จากนั้นท่านมหาอำมาตย์ได้ขอดูอานุภาพของลูกสะใภ้ท่านเศรษฐี
หญิงสะใภ้ก็นั่งใกล้กระเณซึ่งจุข้าวได้ ๔ ทะนาน เพียงใบเดียว
เท่านั้น นางแจกข้าวเปลือกแก่เสนาทั้ง ๔ เหล่า ข้าวเปลือกซึ่ง
เป็นธัญพืชที่แจกไป トラบใดที่นางยังไม่ลูกลงจากที่ ก็ไม่มีวิแววว่า
จะหมดสิ้นไป

มหาอำมาตย์ชื่นชมอานุภาพของลูกสะใภ้แล้ว ประรณ
อยากให้เห็นอานุภาพของทาสที่ซื้อปุณณะต่อไป ท่านเศรษฐีได้
ตอบไปว่า “ทาสของข้าพเจ้าไถนาเพียงร่องเดียว สามารถแตก
ออกเป็น ๗ รอย แต่อานุภาพของทาสข้าพเจ้านั้น ท่านต้องไป
ชมที่นา” มหาอำมาตย์บอกว่า “ไม่ต้องแล้วละ ท่านคหบดี
ข้าพเจ้าทราบถึงอานุภาพของทาสท่านแล้ว” หลังจากพิสูจน์
อานุภาพบุญของแต่ละคนในครอบครัวของท่านเศรษฐีแล้ว
มหาอำมาตย์พร้อมเสนา ๔ เหล่า ก็พากันเดินทางกลับไปเข้า
เฝ้าพระเจ้าพิมพิสาร กราบทูลเรื่องนั้นให้ทรงทราบทุกประการ
พระราชาก็ส่งฉัตรเศรษฐีไปมอบให้ และแต่งตั้งให้เป็นมหา-

เมธชก เศรษฐี ผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๓

เศรษฐีประจำเมือง

เราจะเห็นว่า การทำบุญที่ตัดขาดออกจากใจโดยมุ่งบุญเป็นหลัก ทานที่ทำไปแล้ว เมื่อรำลึกถึงก็เกิดความปิติใจทุกครั้ง เมื่อถึงขีดถึงคราวที่บุญส่งผล ก็ส่งผลเป็นอัศจรรย์เกินควรเกินคาด ส่งต่อๆ กันไปข้ามภพข้ามชาติ เสวยสุขยาวนานนับภพ นับชาติไม่ถ้วน นี่คืออานุภาพของบุญที่ส่งผลเป็นอนิจนิตย เป็นเรื่องเหลือเชื่อแต่ก็เป็นความจริง สิ่งมหัศจรรย์ทั้งหลาย มักจะเกิดขึ้นกับบุคคลอัศจรรย์ผู้มีหัวใจไร้ขอบเขตเสมอ

บุญนั้นเป็นธาตุสำเร็จ เวลาส่งผลแก่เจ้าของบุญ จะเป็นไปตามแรงอธิษฐานที่เราได้ตั้งความปรารถนาไว้ เพราะฉะนั้น ในขณะที่เราให้ทาน หลวงพ่อจึงอยากแนะนำให้พวกเรารู้จักอธิษฐานจิตที่เป็นไปในทางที่ชอบ ประกอบด้วยกุศล นอกจากเราจะอธิษฐานให้รวย สวย ฉลาด สมปรารถนาแล้ว ก็ต้องอธิษฐานให้มีกาย วาจา ใจ ที่สะอาดบริสุทธิ์ไปทุกภพทุกชาติ และให้เป็นไปเพื่อการบรรลุมรรคผลนิพพานในที่สุดด้วย

บางท่านเข้าใจว่า เมื่อทำบุญแล้ว ไม่จำเป็นต้องอธิษฐาน เพราะการอธิษฐานอยากเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แสดงว่ายังมีความโลภอยู่ แต่ความเป็นจริงแล้ว การอธิษฐานกับความโลภคนละอย่างกัน เพราะการอธิษฐานเป็นการตั้งผังชีวิตในอนาคต

เมธชกเศรษฐี ผู้ใจบุญ (๕)

๔๒๘

เป็นเสมือนทางเสือเืองที่คั้ดทำยนาาชีวิตของเรา ให้ไปสู่จุด
หมายปลายทางได้อย่างปลอดภัย และมีชัยชนะ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง เรามีเป้าหมายที่จะรื้อลั้ตรว้ลั้ตรว้ไปสู่ฝั่งนิพพาน
จึงจำเป็นต้องอธิษฐานตอกย้าช้าเด็มบ่อยๆ เมื่อวันหนึ่งที่บารมี
ของเราเต็มเปี่ยม บุญจะส่งผลให้เราสมหวังตั้งใจปรารถนา
ดังนั้น ให้พวกเราทุกคนหมั่นลั้สมบุญแล้วอธิษฐานจิตกันให้ดี

